

Motion till riksdagen 2011/12:Ub322

av **Nina Lundström (FP)**

Barns rätt till nationella minoritetsspråk

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna för barn som tillhör nationella minoriteter att tillägna sig minoritetsspråk.

Motivering

År 2000 ratificerade Sverige de två centrala folkrättsliga dokumenten om minoritetspolitik: Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Det innebar att Sverige slutligen erkände sina nationella minoriteter och deras språk, men det betydde också ett åtagande att värna om minoriteternas och minoritetsspråkens fortlevnad. Av de fem nationella minoritetsspråk som Sverige erkänner, finska, meänkieli (tidigare kallat tornedalsfinska), samiska, romani chib och jiddisch, är finska det största.

Europarådet har i sin granskning av efterlevnaden av ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk konstaterat att utbildning i och på minoritetsspråk är av grundläggande betydelse för att främja minoritetsspråkens bevarande. Europarådets ministerråd har också vid flera tillfällen uppmanat Sverige att omgående vidta åtgärder för att öka kvaliteten i och tillgången till modersmålsundervisning och att möjliggöra tvåspråkig undervisning.

Den svenska regeringen har gjort betydande insatser för att förstärka insatserna för de nationella minoriteterna både genom lagstiftning och budgetförstärkningar.

Under 2009 presenterade regeringen en ny minoritetspolitisk strategi med åtgärder för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter ytterligare. Som en del i regeringens strategi gäller också från den 1 januari 2010 en lag om

Fel! Okänt namn på

nationella minoriteter och minoritetsspråk. Strategin innehåller en rad förslag för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter i praktiken. Den innefattar åtgärder för att säkerställa en bättre efterlevnad av Europarådets minoritetskonventioner och uppföljning av vidtagna åtgärder. Det handlar om att motverka diskriminering och utsatthet av de nationella minoriteterna. Man ska stärka de nationella minoriteternas egenmakt och inflytande och främja bevarandet av de nationella minoritetsspråken.

Tvåspråkig undervisning på nationella minoritetsspråk bedrivs i dag vid sju sverigefinska friskolor, enstaka kommunala klasser, fem sameskolor och inom integrerad samisk undervisning. Det innebär i praktiken att få elever i Sverige har möjlighet att delta i tvåspråkig undervisning i nationella minoritetsspråk. Kommunerna har möjlighet att anordna tvåspråkig undervisning, men det sker i mycket liten omfattning. Detta framgår bland annat av de kartläggningar som Skolverket gjort på uppdrag av regeringen.

För att barn och unga som tillhör nationella minoriteter ska kunna tillägna sig tillräckliga läs- och skrivkunskaper i sitt minoritetsspråk för att så småningom kunna föra språket vidare till nästa generation krävs bättre tillgång till tvåspråkig undervisning i Sverige. Integrerad samisk undervisning är därför ett viktigt steg för att ge fler barn tillgång till mer undervisning i och på samiska inom den kommunala skolan. Inom integrerad samisk undervisning kan undervisning ges på samiska inom vissa ämnen och eleverna kan också få fler undervisningstimmar i samiska språket. Regeringen har också nyligen infört en möjlighet för elever att studera jiddisch i större omfattning inom ramen för de judiska studier som enskilda skolor kan ansöka om (förordning 2011:398 om judiska studier). Några sådana möjligheter finns dock inte för elever som talar finska, meänkieli eller romani chib.

Inom de utvidgade förvaltningsområdena för samiska, finska och meänkieli växer i dag enskilda familjers intresse för att kunna stödja barnens språkutveckling i minoritetsspråket. Förskoleverksamhet på minoritetsspråket kan väcka barnens intresse och ge en grund för den fortsatta språkutvecklingen. I en del familjer har dock språkbytesprocessen gått så långt att föräldrarna själva kan sakna förutsättningar att stödja barnens fortsatta språkutveckling. Förskolans och skolans roll blir därmed mycket viktig för barnens möjligheter att tillägna sig minoritetsspråket. Det ökade intresset för minoritetsspråk hos enskilda behöver tas till vara i enlighet med intentionerna i regeringens minoritetspolitiska strategi.

Pilotprojekt för att stimulera kommunerna att anordna sådan undervisning i högre utsträckning borde övervägas. Den samiska integrerade undervisningen skulle kunna fungera som modell för att kunna utöka antalet undervisningstimmar i minoritetsspråket och ge möjlighet att ge ämnesundervisning på minoritetsspråket. Ett antal kommuner i de utvidgade förvaltningsområdena torde vara intresserade av att ingå i sådana projekt som syftar till att stödja kommunerna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 30 september 2011

Nina Lundström (FP)